

1. Jautājums

Juridiskās personas atbildība par Krimināllikumā noteikta noziedzīga nodarījuma izdarīšanu

1.1. Kāds ir pamats piespiedu ietekmēšanas līdzekļu piemērošanai juridiskajai personai?

Juridisko personu nesauc pie kriminālatbildības, jo juridiskā persona saskaņā ar Latvijas krimināltiesībām nevar būt noziedzīga nodarījuma subjekts. Piespiedu ietekmēšanas līdzekļi tiek piemēroti privāto tiesību juridiskām personām, to vidū valsts un pašvaldības kapitālsabiedrībai, kā arī personālsabiedrībai.

Piespiedu ietekmēšanas līdzekļi juridiskajai personai nav kriminālsods. Fiziskās personas darbība saistīta ar juridiskās personas prettiesisku darbību vai bezdarbību.

Krimināllikuma 70.1 pants.

Par Krimināllikuma sevišķajā daļā paredzētu noziedzīgu nodarījumu privāto tiesību juridiskajai personai, tiesa vai – likumā paredzētajos gadījumos – prokurors var piemērot piespiedu ietekmēšanas līdzekli, ja nodarījumu juridiskās personas interesēs, šīs personas labā vai tās nepienācīgā pārraudzības vai kontroles rezultātā izdarījusi fiziskā persona, rīkodamās individuāli vai kā attiecīgās juridiskās personas koleģiālās institūcijas loceklis:

- 1) balstoties uz tiesībām pārstāvēt juridisko personu vai darboties tās uzdevumā;
- 2) balstoties uz tiesībām pieņemt lēmumus juridiskās personas vārdā;
- 3) īstenodama kontroli juridiskās personas ietvaros – ja ir nosaukts viss iepriekš minētais - 4 punkti.

Nosaucot trīs nosacījumus un divus rīcības pamatojumus - 3 punkti

Nosaucot divus nosacījumus un divus rīcības pamatojumus - 2 punkti

Nosaucot divus nosacījumus un vienu rīcības pamatojumu - 1 punkts

1.2. Kādi ir juridiskajai personai piemērojamo piespiedu ietekmēšanas līdzekļu veidi?

Krimināllikuma 70.² pants.

Juridiskajai personai var noteikt šādus piespiedu ietekmēšanas līdzekļus:

- 1) likvidācija;
- 2) tiesību ierobežošana;
- 3) mantas konfiskācija;

4) naudas piedziņa.

Nosaucot likumā noteiktos visus piespiedu ietekmēšanas līdzekļa veidus – 2 punkti.

Nosaucot trīs vai divus ietekmēšanas līdzekļa veidus – 1 punkts.

1.3. Kādi ir piespiedu ietekmēšanas līdzekļu veida un mēra noteikšanas nosacījumi?

Krimināllikuma 70.⁸ panta pirmā daļa un otrā daļa.

Nosakot piespiedu ietekmēšanas līdzekļa veidu, ņem vērā:

- 1) noziedzīgā nodarījuma raksturu,
- 2) radīto kaitējumu,
- 3) to, vai juridiskajai personai iepriekš bijis piemērots piespiedu līdzeklis.

Nosakot piespiedu ietekmēšanas līdzekļa mēru, ievēro šādus nosacījumus:

- 1) juridiskās personas faktiskā rīcība;
- 2) juridiskās personas darbību raksturs un sekas;
- 3) pasākumi, ko juridiskā persona veikusi, lai novērstu noziedzīga nodarījuma izdarīšanu;
- 4) juridiskās personas lielums, nodarbošanās veids un finansiālais stāvoklis;
- 5) pasākumi, ko juridiskā persona veikusi, lai atlīdzinātu nodarīto zaudējumu vai novērstu radīto kaitējumu;
- 6) vai juridiskā persona ir izlīgusi ar cietušo – nosaucot visus veida noteikšanas nosacījumus un visus mēra nosacījumus - 4 punkti.

Noziedzīga nodarījuma raksturs un radītais kaitējums jāņem vērā, izlemjot jautājumu par izraugāmā piespiedu ietekmēšanas līdzekļa veidu; pārējie nosacījumi attiecas uz izraudzītā piespiedu ietekmēšanas līdzekļa apmēru.

Nosaucot divus piespiedu ietekmēšanas līdzekļa veida noteikšanas nosacījumus un piecus piespiedu ietekmēšanas līdzekļa mēra nosacījumus vai arī trīs veida nosacījumus un piecus mēra nosacījumus; vai divus veida un visus mēra nosacījumus – 3 punkti

Nosaucot divus piespiedu ietekmēšanas līdzekļa veida noteikšanas nosacījumus un četrus piespiedu ietekmēšanas līdzekļa mēra nosacījumus – 2 punkti

Nosaucot divus piespiedu ietekmēšanas līdzekļa veida noteikšanas nosacījumus un trīs piespiedu ietekmēšanas līdzekļa mēra nosacījumus – **1 punkts**

2. Jautājums

Pierādījumu pieļaujamība kriminālprocesā

2.1. Aprakstiet pierādījumu pieļaujamības izpratni! (3 punkti)

Pierādījumu pieļaujamība ir viena no pierādījumu obligātajām pazīmēm (īpašībām) (**1 pkt.**).

Pierādījumu pieļaujamība attiecas uz pierādījumu procesuālo formu un raksturo likuma prasību ievērošanu ziņu par faktiem procesuālajā iegūšanā un nostiprināšanā (**1 pkt.**) (KPL 130.p.1.d.).

Atlikušo **1 pkt.** students var iegūt, norādot kādu no pieļaujamības teorētiskiem aspektiem, piemēram:

- 1) apskatot tuvāk pierādījumu pieļaujamībā ietvertās apakšprasības – pierādījums iegūts no atbilstoša avota, to ieguvuši kompetenti subjekti un ievērota procesuālā kārtība - vai
- 2) norādot, ka Latvijā pierādījumu pieļaujamība ir patstāvīga pierādījumu pazīme, kas nošķirta no attiecināmības, t.i., pieļaujamība saskaņā ar KPL lietoto terminoloģiju sevī neietver attiecināmību, vai
- 3) norādot, ka pieļaujamība pierādījumu pazīmju loģiskajā pārbaudes secībā tiek novērtēta kā otrā (pēc attiecināmības, pirms ticamības),
- 4) norādot, ka pieļaujamība kā pierādījumu pazīme ir raksturīga tikai valstīm ar t.s. stingro pierādījumu sistēmu
- 5) u.c. uz jautājumu attiecināmas nianšes.

2.2. Kas ir absolūtā pierādījumu nepieļaujamība? (4 punkti)

Tā ir situācija, kad ziņas par faktiem vispār nav izmantojamas pierādīšanā, jo tās iegūtas, pieļaujot likumā īpaši atrunātus nozīmīgus procesuālus pārkāpumus. (**1 pkt.**) Šie pārkāpumi ir norādīti KPL (130.p.2.d.):

“1) izmantojot vardarbību, draudus, šantāžu, viltu vai spaidus;

2) procesuālajā darbībā, ko veikusi persona, kurai saskaņā ar šo likumu nebija tiesību to veikt;

3) pieļaujot šajā likumā īpaši norādītos pārkāpumus, kas liedz konkrētā pierādījuma izmantošanu;

4) pārkāpjot kriminālprocesa pamatprincipus.”

Studējošais iegūst **3 pkt.**, ja atbilstoši apskatījis (nav nepieciešama tieša citēšana / precīzs atreferējums) visus četrus gadījumus, **2 pkt.**, ja apskatījis trīs gadījumus, **1 pkt.**, ja divus.

2.3. Kas ir ierobežotā pierādījumu pieļaujamība? Nosauciet piemērus šiem pierādījumu nepieļaujamības veidiem! (3 punkti)

Tā ir situācija (atsevišķos avotos dēvēta arī par nosacīto pierādījumu pieļaujamību), kad, iegūstot vai procesuāli nostiprinot pierādījumu (ziņas par faktiem), ir pieļauts kāds procesuāls pārkāpums, taču tas nav tik nozīmīgs, ka izsauc absolūto nepieļaujamību (**1 pkt.**) un papildās nosacījumi, kas minēti KPL, lai šo pierādījumu izmantotu, t.i. pārkāpums ir nebūtisks vai var tikt novērsts, nevarēja ietekmēt iegūto ziņu patiesumu vai ziņu ticamību apstiprina pārējās procesā iegūtās ziņas (**1 pkt.**).

Atlikušo **1.pkt.** students iegūst, ja norādījis vismaz 2 pareizus piemērus.

1 pkt. 2. vai 3.apakšjautājumā studējošais var iegūt, ja, sasaistot ar uzdoto jautājumu, apskatījis KPL 130.p.4.d. iekļauto normu, ka interešu konflikta situācijā iegūtie pierādījumi ir izmantojami pierādīšanā, ja apsūdzības uzturētājs spēj pierādīt, ka interešu konflikts nav ietekmējis kriminālprocesa objektīvu norisi.

3. jautājums

Pirmās instances tiesas spriedums kriminālprocesā

3.1. Nosauciet tiesas sprieduma veidus pēc to satura un formas! (4 punkti):

1) pēc satura:

a) **notiesājošs spriedums (1 punkts);** (Tiesa taisa notiesājošu spriedumu, ja iztiesāšanas gaitā apsūdzētā vaina noziedzīgā nodarījumā ir pierādīta. Notiesājošu spriedumu nevar taisīt, ja apsūdzētā vaina ir pierādīta tikai ar tādu personu liecībām, kuru identitāte netiek izpausta speciālās procesuālās aizsardzības interesēs, un citu pierādījumu lietā nav);

b) **attaisnojošs spriedums (1 punkts);** (Tiesa taisa attaisnojošu spriedumu, ja: 1) nav noticis noziedzīgs nodarījums vai apsūdzētā izdarītajā nodarījumā nav noziedzīga nodarījuma sastāva; 2) apsūdzētā piedalīšanās noziedzīgā nodarījumā nav pierādīta).

2) pēc formas:

a) **pilnais spriedums (1 punkts);** (pilnais spriedums sastāv no ievaddaļas, aprakstošās daļas, motīvu daļas, rezolutīvās daļas);

b) **saīsinātais spriedums (1 punkts);** (saīsinātais spriedums sastāv no ievaddaļas, aprakstošās daļas, rezolutīvās daļas. Nav motīvu daļas).

3.2. Kādas vispārīgas prasības likums izvirza spriedumam? (3 punkti)

Tiesas nolēmumu, ar kuru lietu izspriež pēc būtības, taisa tiesas sprieduma veidā un pasludina valsts vārdā (1 punkts).

Spriedumam jābūt tiesiskam, t.i., tiesai taisot spriedumu, jāpamatojas uz materiālo un procesuālo tiesību normām (1 punkts).

Spriedumam jābūt pamatotam, t.i., tiesa spriedumu pamato ar lietā iegūtajiem pierādījumiem (1 punkts).

(Tiesa spriedumu pamato ar:

- 1) pierādījumiem, kuri pārbaudīti tiesas sēdē;
- 2) pierādījumiem, kurus atbilstoši fakta legālajai prezumpcijai (KPL 125. panta) nav nepieciešams pārbaudīt;
- 3) rakstveida pierādījumiem un dokumentiem, kuri norādīti lēmumā par krimināllietas nodošanu tiesai;
- 4) ziņām, kas fiksētas konkrētajā kriminālprocesā agrāk sniegtajās liecībās, ja aizstāvība piekritusi šo liecību izmantošanai;
- 5) personas, kura tiesas sēdē sniedza liecības, konkrētajā pirmstiesas kriminālprocesā sniegtajām ziņām).

3.3. Aprakstiet tiesas sprieduma pārsūdzēšanas kārtību! (3 punkti)

Apelācijas sūdzību vai protestu adresē vienu līmeni augstākai — apelācijas instances tiesai, bet iesniedz tiesai, kas pieņēmusi nolēmumu, ne vēlāk kā 10 dienu laikā, vai, ja tiesa pagarinājusi pārsūdzības termiņu, ne vēlāk kā 20 dienu laikā pēc dienas, kad kļuvis pieejams pilns tiesas nolēmums (1 punkts).

Spēkā nestājušos pilnu pirmās instances tiesas spriedumu var pārsūdzēt apelācijas instances tiesā, iesniedzot rakstveida apelācijas protestu vai sūdzību, nolūkā panākt tā atcelšanu pilnībā vai kādā tā daļā kā faktisku, tā juridisku iemeslu dēļ (1 punkts).

Ierobežojumi:

- 1) ja lieta pirmās instances tiesā iztiesāta bez pierādījumu pārbaudes, tad šādu spriedumu apelācijas kārtībā var pārsūdzēt tikai daļā par tiesas piespriesto sodu, kompensāciju, rīcību ar mantu vai sakarā ar pieļautiem procesa pārkāpumiem;
- 2) pirmās instances tiesas spriedumu vienošanās procesā var pārsūdzēt kasācijas instances tiesā juridisku iemeslu dēļ (1 punkts).

NR.	JAUTĀJUMS	P	VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI
1.	Kā kvalificējams J.Nekaunīgā nodarījums 2016.gada 2.maijā? Atbildi pamatojiet.	1	180.p.1.d.-zādzība no nenozogota pagalma, nelielā apmērā (minimālā mēnešalga 2016.gadā bija 370 EUR). Students saņem 1 punktu par pareizi noteiktu kvalifikāciju un vismaz vienu norādītu kritēriju (nenozogota teritorija/ neliels apmērs)
2.	Kā kvalificējams J.Nekaunīgā nodarījums 2020.gada 23.novembrī? Atbildi pamatojiet.	2	117.p.6.pk. - mantas nolaupšanas mērķa sasniegšanai tiek lietota vardarbība, cietušā noslepkavošana sekmē mantas nolaupšanu un paturēšanu. Students saņem 2 punktus par pareizu kvalifikāciju un pamatojumu vismaz sakarībai starp vardarbību un noslepkavošanu. 1 punktu saņem par pareizu kvalifikāciju bez pamatojuma vai par kvalifikāciju pēc 117.p.9.pk., ja students norādījis izvērstu pamatojumu šādai kvalifikācijai, skaidrojot arī to, kāpēc nodarījums nav kvalificējams pēc 117.p.6.pk.
3.	Vai J.Nekaunīgais 2020.gada 23.novembrī nodarījis materiālo zaudējumu lielā apmērā? Atbildi īsi pamatojiet.	1	Nē – nolaupīto mantu kopējā vērtība ir 11 200 EUR- mazāka par piecdesmit 2020.gadā Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu kopsummu (50x430=21 500). Students 1 punktu saņem par pareizu atbildi un īsu pamatojumu. Ja atbilde ir tikai "jā" vai "nē", punkts netiek piešķirts.
4.	Ja J.Nekaunīgais tiek saukts pie kriminālatbildības par 2020.gada 23.novembra nodarījumu, vai viņu būtu iespējams saukt pie kriminālatbildības arī par 2016.gada 2.maija naktī izdarītu nodarījumu? Atbildi pamatojiet.	1	Jā – noilgums par 2016.gadā izdarīto noziedzīgo nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 180.p.1.d., iestātos 2021.gadā (5 gadi par mazāk smagu noziegumu), taču noilgums tiek pārtraukts, ja līdz šī termiņa (šajā gadījumā 5 gadiem) izbeigšanās brīdim persona, kas izdarījusi noziedzīgo nodarījumu, izdara jaunu noziedzīgu nodarījumu. Šajā gadījumā noilguma laiku, kas paredzēts par smagāko no izdarītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem, sāk skaitīt no jaunā noziedzīgā nodarījuma

			izdarīšanas brīža. Students 1 punktu saņem par pareizu atbildi un Īsu pamatojumu. Ja atbilde ir tikai “jā” vai “nē”, punkts netiek piešķirts.
5.	Kādas kriminālprocesuālās kļūdas tika pieļautas aprakstītajos apstākļos?	2	<p>1) Nevienš nav ticis atzīts par cietušu, lai gan mirušās dēls par lietu interesējās;</p> <p>2) Nav veikta cepures iegūšanas procesuālā noformēšana;</p> <p>3) Nepareizs aizturēšanas nosacījums (pamata aizturēšanai uz to brīdi vispār nebija – aizturētā pēdas nebija atrastas, jo cepure netika pārbaudīta. Praktiski tika aizturēts, jo tika pieņemts, ka Nekaunīgais varētu būt vainīgs, tāpēc ka bija strādājis pie Strādīgās);</p> <p>4) Pratināts kā persona, pret kuru uzsākts kriminālprocess, lai gan bija aizturētais.</p> <p>Par katru konstatēto kriminālprocesuālo kļūdu students saņem 0,5 punktus. 0,5 punktu par uzskaitītu kļūdu var saņemt arī tad, ja šeit uzskaitītās 1.kļūdas vietā students norādījis mirušās dēla pieteikuma noraidīšanu kā kriminālprocesuālu kļūdu, bet nav pieminējis to, ka neviens nav atzīts par cietušu.</p>
6.	Vai kriminālprocesā par 2020.gada 23.novembra nodarījumu kāds bija jāatzīst par cietušu, ja L.Strādīgā mirusi? Atbildi pamatojiet.	1	Jā - ja persona mirusi, cietušais kriminālprocesā var būt kāds no mirušā tuviniekiem. Dēls par lietas virzību interesējās, tāpēc pilnīgi nepamatoti netika atzīts par cietušu, bet viņa iesniegums nepamatoti noraidīts. Students 1 punktu saņem par pareizu atbildi un Īsu pamatojumu. Ja atbilde ir tikai “jā” vai “nē”, punkts netiek piešķirts.

7.	Kāds J. Nekaunīgā aizturēšanas laiks ir norādāms aizturēšanas protokolā.	Faktiskais aizturēšanas laiks - 2021.gada 30.marts plkst. 09.55. Students 1 punktu saņem par pareizu atbildi. Students punktu saņem arī tad, ja atbildē norādījis tikai "Faktiskais aizturēšanas laiks", nenosaucot precīzu datumu un pulksteni.
8.	Kādas procesuālas darbības jāveic, lai nodrošinātu J. Nekaunīgā (no)izdošanu Latvijai?	Tā kā ir zināms, ka J.Nekaunīgais atrodas Itālijā, ir jālūdz J.Nekaunīgā izdošana Latvijai. Procesa virzītājam ir jāvēršas Ģenerālprokuratūrā ar rakstveida ierosinājumu lūgt ārvalstij personas izdošanu. Ja ir pamats pieprasīt personas izdošanu, Ģenerālprokuratūra sagatavo un nosūta lūgumu ārvalstij. Students 1 punktu saņem, ja norādījis, ka procesa virzītājam jālūdz J.Nekaunīgā izdošana Latvijai, ar ierosinājumu vērsties Ģenerālprokuratūrā.